

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in prazniki.

Inserati: do 30 petit vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati petit vrsta 4 D; novice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 1 D;

Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem gdeje inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravljanje "Slov. Naroda" in "Narodna tiskarna" Knaflova ulica št. 5, pristileno. — Telefon št. 304.

Uredništvo "Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, L nadstropje
Telefon št. 34.

Dopisa sprejemo na le pošiljanje in založimo trakovane.
Rokopisov se ne vraca.

Posamezna številka:
v Jugoslaviji od 4-6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4-6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poštnina plačana v gotovini.

Slovenski Narod velja:	V Jugoslaviji		V inozemstvo
	v Ljubljani	po pošti	
12 mesecev	Din 210—
6	• 120—
3	• 60—
1	• 20—
			• 20—

Pri morebitnem povrašanju se ima daljša naročnilna doplačati.
Novi naročniki naj pošljajo v prvič naročino vedno **po nakazniči**.
Na samo pismena naročila brez poslatve denara se ne moremo ozirati.

Pakt priateljstva:

Fides italicica ...

Preobrat zunanjih politike, ki se je te dni izvršil v Beogradu, ni male prirode. Informirani politični krogi naše prestolice trde, da tiči bistvo sporazuma z Italijo v paktu priateljstva, ki se je sklenil z našo sosedom in ki je poklican, da na podlagi reške žrtve vzpostavi lojalno italijsko politiko v srednjem jugovzhodnji Evropi in omogoči populnomu svobodno gospodarsku življenje Jugoslavije na Jadranu. Tak pakt priateljstva bi v resnicu bil za našo državo velika zgodovinska pridobitev, če bi ga Italija mislila iskreno in če bi pri tem upoštevala svoje gospodarske interese ter opustila vsako misel na ogrožanje jugoslovenske države in njenega mirnega razvoja. Oglejmo si torej nekaj strani in pogovor takega paktu priateljstva med Beogradom in Rimom, kakor sta ga naša in italijska vlada sklenili v principu!

Pakt namreč ne žive na papirju, marveč po smernicah, ki jih določajo medsebojnemu življenju in udejstvovanju pogodbnih strank. Pakt priateljstva ne pomeni praznega besedila, marveč zahteve po doslednem izvrševanju določil, ki jih pakt vsebuje. Tu odloča efektivno izvrševanje medsebojnih obveznosti in take obveznosti obstoja pri sedanjem sporazuju v tem, da se Italija obvezuje na lojalno politiko v srednjem jugovzhodnji Evropi, na svobodno gospodarstvo na Jadranu, na pravčno manjšinski politiko v Italiji. Primorju in na najelegantno oddajo reškega pristanišča naši državi. Te štiri točke tvorijo naravno vsebino priateljskega pakta z Italijo. O tem pa ni dvoma, da stoji Italija pred alternativo, ali urediti razmere z Jugoslavijo ter s tem gospodarsko konsolidirati Reke in Italijevine v gorenjem Jadranu, ali pa nadaljevati razdorno in destruktivno politiko proti Jugoslaviji in s tem končno opustiti vsako upanje na gospodarski procvit Italije, odrešenih pokrajjin na stran Jadranu. Ta alternativa je huda za Italijo, vendar tako logična, da se ji ne moremo izogniti, ko govorimo o priateljskem paktu med Italijo in Jugoslavijo.

Zato se prav nič ne čudimo velikemu razburjanju, ki se je polstil tržaških trgovskih in gospodarskih krovov, spremajajoč vest o končni ureditvi reškega vprašanja sila neugodno in neprijetno. Saj je s tem zaključena faza političnega in gospodarskega izigravanja reškega mesta in pristanišča po tržaških interesentih! Reško mesto se bo po dolgih letih pustolovskega propadanja umirilo in vsa formalno lahko računalno na nov gospodarski in civil-

ni napredek. Ta napredek pa ni vezan na Italijansko pravico ali na pravljnost k Italiji. Kraljestvu, pač pa od tega, ali bo lahko služilo jugoslovenskemu in drugemu zalediju kot naravnemu pomorsku izhodišče in kot trgovsko svobodno križišče. To je očividno odvisno od tega, ali se bomo posluževali pristanišča in njegovih naprav, kakor bomo sami hoteli. Vprašanje je torej, ali in pod kakimi pogoji nam bo Italija prepustila reško pristanišče, celoma ali deloma in uporabo. V tej točki leži pravzaprav ključ priateljskega pakta med Italijo in Jugoslavijo in pa razlog, da so tržaški trgovski krogi sprejeli vest o italianizaciji Reke tako lužbosumno in rezadovoljno. Konkurenčna nevarnost je velika in bodočnost bo sama od sebe še globlje utrdila sedanja nasprotstva med Reko in Trstom. Tak razvoj bo za pakt, kakor tudi za nas pozitiven.

Izbuba samostojne reške države je težka. Tega ne pozabimo niti trenek. Italija je v kompenzaciji ponudila pakt priateljstva, vzdružnost vsakega sovražnega rovarevanja v Tirani, Sofiji in Budapešti, ter volio do resnih gospodarskih odnosa na Reki in med obema sosednjima državama. K temu je dodala obliubo svobodne manjšinske politike v Julijski Benečiji. Te kompenzacije ne odvajajo izgubo, razen če Italija s priateljskim paktom misli resno in ga tudi dejansko, efektivno na vseh kompenzacijskih področjih izvede. S tem se dotikamo tradicionalne nevernosti Italije, diplomacie in nene zahtevnosti, ki je pa v našem slučaju bila manj srečna in enotna ker je od Rappalle dalje do vojaške okupacije in aneksije reškega mesta v blistvu poopravljala pogreške svojih kratkovidnih in neodločnih državnikov.

Gotovo je tudi, da se pakt priateljstva ne izpolni in da ne bo ustvaril mirne kulturne in gospodarske zveze Italije in Jugoslavije, dokler bo v Julijski Benečiji, od Gorice, Trsta in Reke prevladoval šovinistični duh nestrpnega nacionalizma in se ne prevzame modernega mednarodnega duha in pa splošnega stališča, da je ta obala, zlasti pa njen severni del namejeno obema narodoma, Italijanom in Jugoslaviji. O tem pravčeni in popolnoma enakopravni simboli, kulturni, nacionalni in gospodarski so sestavili naši najboljši možni. Ni odveč, da pričo priateljskega pakta opozorimo na to da nasvetujemo Italiji narodu radikalno operacijo šovinističnega in tiradnega nacionalizma, s katerim se odlikujejo predvsem skvadristični kroki v Julijski Benečiji. Mi verujemo v višje vrednote

kulturnega in gospodarskega nacionalizma ter odklanjam mednarodne sovražnosti kot najvišjo modrost sosedov. Toda taki nazori so mogoči samo pri brezpočojnem in efektivnem izvrševanju vseh principov priateljskih paktov!

Ne računam preveč na Italijo. Malokdaj je ta država vodila politiko, ki bi odgovarjala njenim pravnim interesom, to se pravi politiko, ki bi utrjala gospodarske, socijalne in deloma kulturne pogoje italijskega državnega in nacionalne eksistence. Italijanska diplomacija se je rajščič pečala z intrigami in s ciceronskimi govorji. Takšna usoda lahko dohitu tudi naš priateljski pakt, to je najnovejšo rešitev Italijansko-slovenskega oziroma jadranskega vprašanja. Zato moramo Jugosloveni paziti, da nas Italija ne bo več varala s pisanimi pogodbami, da nas bo našla vedno pravljene. Konsolidirajmo se notranje, upravno in gospodarsko, da postanemo soodločujoč in ravnopraven činitelj na Jadranskem morju.

Italijanska narava je nagnjena k rešepku, ki je težka. Tega ne pozabimo niti trenek.

Obupen glas s Koroškega.

Vkljub temu, da smo pri volitvi obdržali isto število glasov, moramo vendar priznati, da koroški Slovenci, vsaj v srednjem in ob narodni meji nazadujemo. Težišče slov. življa je potisnjeno v skrajne meje Rožna in Podjune. V centru in obmejnih občinah smo z redkimi izjemami nazadovali, le v občinah, ki so znane kot narodno zavedne, smo napredovali. Tako, da se zdi razmerje konstantno. A to je vse navidezno. Pristisk od severa v Celovcu je prevelik. Ljudstvo tistih krajev res govori še slovensko, a čutijo se Nemci, da so Slovenci, o tem nočeo slišati. Šola, nemška društva, pritisak iz mesta, vse pospešuje germanizacijo in proti nji ni ovire, vsak odpor bi bil nemogoč, brezuspešen.

Kdor ima šolo, ima bodočnost. In mi svojih šol nimamo, narodno nepruheno ljudstvo bi se jih tudi odločno branilo. Kdor pozna tukajšnje razmere samo iz časopisov, nima pojma, kako se z vsemi sredstvi in uspešno germanizira.

Kaj bo z mladino, ki se vzgaia v nemškem duhu? Nai si bodo starši še tako zavedni nič ne pomaga. Če otrok leta in leta sliši mnenje nemškega učitelja, nekaj se ga bo že prijelo. Ostali mu bodo vsaj predsedki in ne bo več tako zaveden, bo postal narodno indiferent. Od roda do roda, počasi, a smotreno gre potujočevanje naprej. Več kot šola potuji nemški duhovnik, računski župniji, počasi previdno, a s toliko večjim uspehom. Če človek sam

ne vidi, ne more verjeti, koliko se je germaniziralo v teku treh let na župnijsih, kjer so nastavljeni nemški duhovniki.

Pomanjkanje slovenskih duhovnikov je vedno bolj občutno. Precej župnikov se nahaja v visoki starosti, nekaj ih pomrije, a naraščaj je malenkosten. Škofijstvo si ne more drugače pomagati, kot da na slovenske župnije nastavlja nemške duhovnike. Zato je občaj, s svojim delovanjem naravnost smehšili v ljudstvo odločili, misleč, da bodo Korošči kar trumoma hiteli pod Jugoslavijo, tako tudi sedaj ne smemo narodnega položaja precenjevati. Nemški duh ga polagoma razkrata in odčituje. In Nemci imajo na razpolago vse sredstva, narodna društva, boinne organizacije in kar je glavno, kapital. Notranje politične boje v Jugoslaviji izrabljajo v svoje namene, in kar je glavno, mladino strašijo z vojaščino v Jugoslaviji.

teh ne bo, bodo sčasoma povsod nastavili nemške in nemščina se uvede v cerkve. Gotove župnije nam kažejo, da so se v teku 50 let ponemčile edino vsled tega, ker so imele nemške župnike.

Kakor se je za časa plebiscita mnogo pokvarilo s tem, da so pošljali semkaj tujerodne agitatorje, ki so se, ne poznavajoč posebnosti koroškega značaja, s svojim delovanjem naravnost smehšili v ljudstvo odločili, misleč, da bodo Korošči kar trumoma hiteli pod Jugoslavijo, tako tudi sedaj ne smemo narodnega položaja precenjevati. Nemški duh ga polagoma razkrata in odčituje. In Nemci imajo na razpolago vse sredstva, narodna društva, boinne organizacije in kar je glavno, kapital. Notranje politične boje v Jugoslaviji izrabljajo v svoje namene, in kar je glavno, mladino strašijo z vojaščino v Jugoslaviji.

Telefonska in brzidelna poročila

Sporazum z Italijo.

Podpis pogodbe koncem tega meseca. — Preselitev ministrskega predsedništva.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Včerajšnji dan so se izvršile gotove tehnične spremembe glede poslopnega ministra predsedništva in ministrskega predsedništva zunanjih del. Ministrsko predsedstvo in vsi oddelki zunanjega ministarstva so se včeraj preselili v novo palaco, zgrajeno nasproti kraljevega dvora. — Vsled tega se je vršila seja ministrskega sveta še pozno večer. Ministrsko predsedstvo je zapustilo zgodovinsko važno Rističeve hišo na vogalu kralja Milana in Frankopanske ulice, kjer so se vrstile zadnje desetletja zelo važne in zgodovinske seje kraljevske vlade.

Tekom včerajšnjega dneva sta imela v kabinetu zunanjega ministarstva daljšo konferenco ministeri predsednik Nikolja Pašić in zunanji minister dr. Ninčić o vprašanju priateljske zvezne pogodbe z Italijo.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Po končani seji ministrskega sveta se je senci razgovarjal včasih z opisnikom z vodilnim diplomati zavezniških držav, da se informirajo o vsebinski sporazuma z Italijo. Vrstile so se razne konference v zunanjem ministarstvu. O zavezniškem vprašanju z Italijo sta zavrsili za informacijo angleški poslanik Young in francoski poslanik Clemens Simon. Tudi ameriški poslanik Dodge je zaprosil za informacije o vsebinski zavezniški pogodbi. Italijanski poslovni odpravnik Sumonte je včeraj obiskal zunanjega ministra.

Po izjavi nekega ministra se ima vršiti prvi sestanek narodne skupščine najpozneje 22. t. m. Zunanji minister dr. Ninčić bo skušal stojiti v stike z načelniki parlamentarnih klubov in z njimi razgovarjati o priateljskih stikih z Italijo.

ZANIMANJE ZA SPORAZUM Z ITALIJOM.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Včeraj so posetili zunanjega ministra dr. Ninčića vodilni diplomati zavezniških držav, da se informirajo o vsebinski sporazuma z Italijo. Vrstile so se razne konference v zunanjem ministarstvu. O zavezniškem vprašanju z Italijo sta zavrsili za informacijo angleški poslanik Young in francoski poslanik Clemens Simon. Tudi ameriški poslanik Dodge je zaprosil za informacije o vsebinski zavezniški pogodbi. Italijanski poslovni odpravnik Sumonte je včeraj obiskal zunanjega ministra.

Bulil je na vrata, toda dveri so ostale zaprte in tudi zavesa se niso zganile. Slišati pa tudi znotraj, da nito več nobenega glasu. Odvetnik se je ozril po sobi. Iskal je orožja. »Obžalujem samo eno,« je šepnil, in sicer tako tisto, da ga je nieslova žena jedva mogla razumeti, toda s tako strašno resnobo; »obžalujem samo, da sem pozabil svoj revolver v mestu. Toda tu vidim izbirno orožje.«

Zgrabil je velik, težak srebrni svečnik, ki je bil na mizi ob zrcalu.

»Le počakaj, moj dragi,« je nadaljeval — zdaleč je, kakor da bi govoril s seboj — »naučiti te hočem, kako se postopa z ljudmi, ki vdru ponoči v hišo dobrih priatelev.«

Stopil je k vrati in z miščasto pestijo grozče vihtel srebrni svečnik.

Zena je prihletila k niemu ter ga držala za suknjo. Hotel je odpreti vrata, pa ni mogel, ker ga je na tem zavirala ženina roka in ženina oblike.

V načelni grozi mu je neprestano šepetal:

»Ne smeš, ne smeš!«

Ni odgovarjal, marveč se je samo brezsrčno in odločno sremljal. Vedel je, kaj hoče. Seda je stopil k vrati. Potisnil je zaveso na stran in z odločno kretajočim odprtih vrata. Gospa Sonja je zakričala in ga skušala, oklepala se njenega moža glas.

Ta sta obadvajata ob odprtih vratih. Odvetnik je hotel vdreti v sobo in zgrabit svojega sovražnika, a je naenkrat presenečen obstal na pragu.

Zivci gospa Sonje so bili skrajno napeti. Prišloškovala je. Slišala je korake v verandini sobi. V tem trenotku se je skoraj onesvestila od strahu. Misli je, da je prišel policijski poročnik. Toda kako? Da bi ničesar ne slišal, se ga je krčevito ok

tega Spalajkovičevega svarila pred Rusijo se je dr. Beneš zasmjal, rekel pa ni nicedar. Pritrdil je končno vplivu Mussolinija na splošno novo orientacijo, ker je fašistska Italija ponudila roko boljševikom.

Taki pogovori so podučni in povedo včasih mnogo več, nego službene izjave. Iz njih zveni slovanska miroljubnost, slovansko stremljenje po splošnem miru in rednem delu v korist vsega človeštva. Italijanski novinarji so pričakovali vznešenljivih senzacij, naleteli pa so na manifestacijo pravega mirovornega delovanja s strani Male antante, razblinili so se stranovi, in Evropa vidi pred seboj na novo jej pokazano pot do sporazumov in prijateljstva, ki edini morejo v kratek obnoviti vse po vojni zadete države. Pa še več! Naznanjeni sporazum med Jugoslavijo in Italijo je tak dogodek, da se v tem trenutku niti ne da prav očitati. Temeljito preokrenitev v politiki Srednje Evrope ima pomeniti ta sporazum, s katerem se je pričelo sedaj podrobno razpravljanje v vsem evropskem tisku. Izredne vrednosti je ta sporazum, ki se more izvesti pošteno in v korist obema pogodbenikov, pri čemur povdarnimo, da se je že njim veljava Male antanta v Evropi dvignila v prvo vrsto mirovnosti in obnove rednega življenja. Po tej poti konramo v dobro slovansko bodočnost.

Nemško dijaščvo in mednarodno udruženje.

Mednarodno udruženje visokošolcev (Confédération Internationale des étudiants) je bilo ustanovljeno leta 1919. od delegatov dijakov vseh čeških narodov v Strasbourg. Gleda vprašanja pripuščenja nemških Jakov v to udruženje se je zacetel od praskega kongresa sem. (1921) silno živahem bol.

Vsa narodna udruženja — po številu jih je osemnajst — so se uklonila zahtevam statutov konfederacije, ki določajo, da mora vsako narodno udruženje, ki prosi za sprejem, izjaviti in dokazati, da je nepolitičnega značaja in da ima samo družabne namene. Edino Deutsche Studentenschaft, narodno udruženje nemških dijakov, ni prošlo za sprejem. Norveška narona unija pa je stavila predlog drugim udruženjem Konfederacije, naj se pristope Nemci skrto opazovali k zasedanju sveta, ki se je vrnil v Oxfordu koncem prošloga meseca septembra.

Vprašanje je preštudirala v Oxfordu komisija ki so jo tvorili vsi predsedniki delegacij. Francoska narona unija je pojasnila svoje stališče, ki nikakor nima za podlago političnih, ekonomskih ali nacionalnih vzrokov, temveč zahteva samo, da se vti, torej tudi Nemci, podvržijo statutom; sicer pa tudi ne dopušča, da bi bilo vabileno v Mednarodno konfederacijo udruženje dijakov, ki je skušalo meseca junija 1923. s pomočjo kongresa The European Relief po celoti svetu nabrali glasove, ki so obsojali zasedbo Poruhria. Dijski kongres niso za to tu, da se na njih razpravlja o mednarodni politiki in ravno tako ni dovoljeno, da bi se vsečiški kongres mešal v zadeve zasedbe Poruhria, kot v zasedbo Kifa.

Predsednik udruženja belgijskih člankov izvajal, da je treba, da ne bo delo mednarodne solidarnosti, ki naj bliža elito intelektualcev, prazno in nevarno varanje, da mora vsak udeležencev imeti iskreno ljubezen do miru in pravi duh mednarodne složnosti in sodelovanja. Pripomnil je pa: »O tem duhu pa še ni nicesar opaziti pri nemških dijakh. Njih neprestan udeleževanje pri vseh vojaških manifestacijah in velika uloga, ki jo igrajo pri skrivnih organizacijah vojaškega značja, kažejo le še preveč, da so ostali v šoli germanističnih profesorjev predvojnega tista, onih ki so podpisali zloglasni manifest 93.«

Po štiridevetsajtih diskusijah je svet konfederacije enoglasno sklenil, da se imenuje komisija, ki preštudira težkoče, ki ločijo dijaščvo prej sovražnih držav, v ostalem pa je prepustil vsem članom prost, ali so za ali proti pristopu nemškega dijaščva. Francosko stališče je torej stališče osemnajstih konfederiranih narodnosti.

S tem bi bila stvar zaključena, da ne bi bil napoljski Gazzettino Universitario v celi vrsti člankov, ki so izšli oktobra 1923. ostro napadel francosko dijaščko udruženje, ki hoče uničiti Mednarodno konfederacijo s silno ogabnimi povlemikami.

Stvar bi bila malenkostna, če ne bi bil napoljski Gazzettino Universitario zajedno z listom »Gigliardo di Padova« uradni organ narodne unije italijanskih dijakov »Corda Fratres« in če ne bi predvsem podprt, da govoril v imenu 40 tisoč članov tega udruženja.

Toda član udruženja »Corda Fratres« so poslali g. Andreju Claude, glavnemu tajniku udruženja »Union nationale des associations d'étudiants de France« oster protest zoper izvajanja lista Gazzettino Universitario v celi vrsti člankov, ki so izšli v oktobru 1923. ostro napadel francosko dijaščko udruženje, ki hoče uničiti Mednarodno konfederacijo s silno ogabnimi povlemikami.

Ta član je bil malenkostna, če ne bi bil napoljski Gazzettino Universitario zajedno z listom »Gigliardo di Padova« uradni organ narodne unije italijanskih dijakov »Corda Fratres« in če ne bi predvsem podprt, da govoril v imenu 40 tisoč članov tega udruženja.

Toda član udruženja »Corda Fratres« so poslali g. Andreju Claude, glavnemu tajniku udruženja »Union nationale des associations d'étudiants de France« oster protest zoper izvajanja lista Gazzettino Universitario v celi vrsti člankov, ki so izšli v oktobru 1923. ostro napadel francosko dijaščko udruženje, ki hoče uničiti Mednarodno konfederacijo s silno ogabnimi povlemikami.

udruženi, v katerih ne sme vladati sovraščvo.

Sovraščvo! Da si Nemci, najbolj osvraženi narod — oni ki so sejali vso vse — sovraščvo in ga nato želi — upajo govoriti tako?

Mednarodna dijašča konfederacija pa bo, ne ozirajc se na take izbrue narodnega sovraščva, mirno nadaljevala pot k zbljanju na počeni in odkriti podlagi. Sk.

Dnevne vesti. V Ljubljani, dne 17. januarja 1928.

Klerikalci in zunanja politika.

Ob vsakem težkem zunanjopolitičnem zapletljaju ali dogodku izpogovoril tudi »Slovenec« svojo besedo in deli na levo in desno svoje nauke, ukore in modrosti. Tako je storil tudi danes, pisan v ugovoru o sporazumu z Italijo. Cisto pravilno posnema naš včerajšnji ugovor, v katerem smo pokazali na veliko izgubo, ki je sorazmerno doletela našo državo in posebno zapadne njene dele, kjer smo tudi začrtali naloge, ki nas v bodočnosti čakajo, ako hočemo, da postanemo nekoč ravnopraven in svoboden sosed italijanske države. Pravičnejše je o teh usodnih stvareh ne more pisati. Naglasili smo končno še, da je naša kapitulacija posledica onemogočega razmerja do Italije in naše splošne vojaške in nacionalne konsolidacije. Nemirna »Slovenčeva« narava pa ne dopusti, da bi ob takih kočljivih dogodkih mirovala. Ostro se zagana zaradi kapitulacije v Pašića, češ da je »velik sovražnik jugoslovenskih ideje!« Vlada je na ljubo srbskih vzhodnih in makedonskih interesov izdala Reko, prirodi pomorski emporij slovenskih in hrvatskih pokrajij! Tako piše »Slovenec«, glavni organ federalističnega pokreta v Jugoslaviji, organ, ki je doslej vse storil, da omaa krepko edinstvo, notranjo konsolidacijo in skupno afirmacijo proti inozemstvu, zlasti proti Italiji! Kdo je kriv, da v Beogradu vodijo nevhvalene posle zunanja in notranje politike samo Srb? Kdo je brezrečno zavrgel realno zaščito zapadnih pokrajin ter preko ust g. Radiča oznanil Italiji miroljubnost hrvatskega in slovenskega naroda ter opasnosti »srbskega« militarizma? Ljudje, ki zagovarjajo pasivno in negativno politiko v notranosti države in ki so doslej onemogočili polet k moči in k utrditi notranjega in mednarodnega položaja, se upajo očitati naši zunanj politiki njene neuspehe, ki izhajajo nujno in prirodno le iz slabotne splošne situacije države. Neuspehi naše zunanja politike so posledica notranjega nesoglasja in federalističnih demagogov, ne pa namišljenih »velikosrbskih« in »pro-tijugoslovenskih« stališč naših vlad!

— Težkoče pri razdelitvi Slovenije v dve oblasti so se pojavile velike težkoče. Kakor je znano, je določeno, da pripade del brežiškega in celjskega političnega okraja ljubljanskem oblasti. Potrebne priprave za to odcepitev se doslej niso izvršile. Šele ko bi se razdelitev imela izvesti, se je prišlo na to, da bi ostal laški sodni okraj, ki pride pod ljubljansko oblast, brez okrajnega glavarstva in bi se moral radi tega priklopiti k že obstoječemu okrajnemu glavarstvu. V zadnjem slučaju prihajajo v poštev Trbovlje, Laško in Radec, toda Trbovlje so oddaljene od železnice skoraj eno uro, Laško leži na periferiji, Radeče pa ima tudi neugodno železniško zvezo. Izber glede sedeža okrajnega glavarstva je torej zelo težka. Da se urede vse te težkoče, prideva v Ljubljano načelnika ministra notranjih del dr. Fran Svetek in dr. Kajic. Kakor žejemo, bo začasno podrejen laški okraj okrajnemu glavarstvu v Litiji, dokler se ne definitivno ne dočopi, kje bo sedež novega okr. glavarstva.

— Poziv poslilnim strankam. Ker se je pokazala nujna potreba, je ljubljanski mestni magistrat z ozirom na volitve razdelil Ljubljano na 18 volišč, vsled česar je tudi odredil nov prepis vseh volilnih imenikov. Hkrati so se tudi uveljavile vse številne nove označbe posameznih ulic, trgov in cest. Kdor tedaj reflekira na izvod volilnih imenikov, se pozivlja, da se nemudoma zglaši pri vodji stalnega volilnega katastra na magistratu, ker bi bila kasnejša naročila težje izvršljiva.

— Dr. Korošca ni bilo, ni bilo! V Poljanah bi imel biti zadnjo nedeljo klerikalni shod, na katerem bi poročal sam g. Dr. Korošec. Tako je bilo oznanjeno prejšnjo nedeljo v cerkvi, a zadnjo nedeljo je bil ta shod zopet v cerkvi oponedelj v cest. dr. Korošec ni prišel. In to se je zgodilo v cerkvi. Pa pravijo klerikalci, da vere in cerkev ne zlorabljajo v politični in posvetne namene. Pa kaj klerikalci, celo med naprednjaki se dobre naivneži, ki trdijo v tem poudarkom, da ni klerikalizma. Taki gospodje naj gredo le za kratek čas na deželi, pa bodo spoznali, kako zlorabljajo vero in cerkev v politične namene.

— Stavka na tehnični fakulteti. Radi nesoglasij med stužateli tehnične in fakultetskim svetom so stopili v nedeljek tehnični v stavku. Ker je nam ležele na tem, da se stvar čim najprejje poravnava, ne maramo razpravljanje o skralkih te stavku.

Kajti edino član tega društva je mogel napisati, »da nemški dijaki ne bodo vstopili v Mednarodno konfederacijo, preden se ne bodo zatrlje imperialistične težnje francoske kulture, ali pa Ce francoski dijaki nimajo smisla za skupni duh tovarštev, ki mora vladati v vseh mednarodnih organizacijah morajo vsaj občutno moralno dolžnost, da se umaknejo in

uteval, da mi poštna uprava skledo povrne, kar znača znamo vsoto. Tako tripi občutno škodo občinstvo kakor tudi poštna uprava sama zaradi poštna brezbrinosti in malomarnosti. Kontrola takih enakih poštnih uradov po onih krajin bi bila vsekakdo tako umestna.

— Takso za študente. Po novem pristopljenskem zakonu veljajo na vsečiških školah do bodočega semestra dalej tele takse: Vpisna v semester 5 Din. prijava za reden izpit 20. Din. prijava za ponovni izpit 50. Din, in prijava za izpit za one, ki so preje odstopili od izpita 60. Din.

— Fligran rop na pošti. Te dni smo poročali, da so neznanci vdri v poštni urad pri sv. Lovrencu na Dravskem polju, nadali poštno odpravnik Vera Z., ki počivali na lani, da se je onesvetila ter nato odnesli ves denar. Ki je bil v poštni blagajni. Sedaj nam poročajo od sv. Lovrenca, da je bil napad na pošto najbrži fligran. Uvedena je nameč bil obsegna preiskava tako s strani orodja, kakor s strani poštne uprave. Preiskava je imela ta uspeh, da je bila arretirana odpravnica Vera Z. in tudi njena sestra Danica Z. Še danes je bil v poštni urad pri sv. Lovrenca včasih obiskan fligran, ki je bil v poštni blagajni (sedaj urad za zavarovanje delavcev). Centralistična uprava se je izkazala kot popolnoma ponosčena. In to tudi v škodo zavedu samemu. Tukajšnji urad se smatra nameč sam, kot eksponenta Ljubljane, ki prevzema prilive in odivate, ne more pa niti samostojno izvršiti. V vseh slujibnih prilivih se dogala da dobijo slub-dajalcje šele čez mesec ravnine ozir. fligrane naloge za nazaj. Čeprav v mnogih služibnih dotičnih prilivih menijo, da je davno ni več pri službodajalcu. Slabili nalogi padajo v teh služibnih — ker navadno dotičnega uslužbenca ni več more več nači. Je v breme službodajalca.

— Razne nesreča. Delavec Romano Lehnerj v mestni klavnicici v Mariboru je odletel pri brušenju lapatice elektromotornega brusnega kamna železen drobec v desno oko in ga tako poškodoval, da so ga moralni oddati v bolnič. — V Götzovi pri vovartni v Mariboru je padel pri naključju ledu del. Šmuder Dominik iz voza in se zmagral v kavarni. Komaj si se tu ali tam vsezel, ki mizi, že stoli poleg tebe planec prostek, iz katerega puhti duh smrtečega ženja. Taki delamrni zdravnik naj gospodar ali uslužbenec kramkomož zadrži in vstav v obroč v obroči lekar ali pa za izročiti stražniku. Za Ljubljano pa je berični skandal, ki se ne sme več trpeti!

— Smrtna kosa. Nedanome je umrl v Idriji dne 16. jan. g. Ivan Jurman, naddelovodja živosebnega ruadnika pri katerem je do zadnjega izdihne čez 40 let nemodestnosti služboval. Že davno zaslužene pokojnine ni dočakal das je bil najstarejši uslužbenec pri podjetju. Blagemu pakojniku ki je vsestransko užival vsled svoje neumornosti in odkritega značaja velik ugled in spoštovanje, bodo mu ono stran lahka zemlja. Obitelj naše sožalje!

— Včeraj je po dolgi mučni bolezni umrl v Ljubljani g. Fran Rojnik, trgovski potnik v Ljubljani in v Sloveniji je bil zlasti v trgovskih krogih znan in uvaževan. Bil je narodnik in naprednik. Pogreb bo v petek 18. tm. ob 14. Bodil mu ohranjen prijave spomin! — 16. tm. je umrl g. Anton Dinter, kje bil v Ljubljani splošno znan. Bil je že od 1. 1882. požrtvovan in aktiven član ljubljanskega gasilnega in reševalnega društva. Temu društvu je ostal zvest do svoje smrti. Dolga leta je bil odbornik tega društva, l. 1914 pa je bil izvoljen za podnadležnika, l. 1920 pa za načelnika društva. Šele pred leti je vsled starosti odložil društvene funkcije, vendar pa je še nadalje postal z vsemi simpatijami pri društvu, kateremu je posvetil vse življenje. Po poklicu je bil slikarski mojster. Bil je vedno odločno narodnega mščenja. Pogreb bo v petek 18. tm. ob 16. Vrlemu moru ohranjen blag spomin!

— Celjske vesti: Volitve v censilne komisije. V nedeljo, dne 20. tm. se vrše nadomestne volitve v censilne komisije za dohodnino v času od 7. do 13. Vollsni upravljenci, stanujoči v mestu Celju volijo v uradnih prostorih davnega okrožnega oblasta, oni iz okolice pa pri davnem uradu v Celju. Prvi volijo po dva člena in dva namestnika, drugi pa po tri člane in tri namestnika. — Mestno gledališče. V petek 18. tm. se vrše v mestnem gledališču premijera Br. Nušiča »Sveti državnička komedija v 4 dejanjih za B abonent. — Pisalni stroj so neznani zlikovci ukradli v noči od torka na sredno na okrajnem glavarstvu. — Organizacija jugoslovenskih načionalistov v Celju imata svoj občni zbor ob v soboto, dne 19. januarja ob 20. zvezter v malih dvoran Narodnega doma. — Zdravniško prakso je opustil v Celju zdravnik dr. Boleslav Barth. — Redni se stanki članski v JDS se vrše v Celju vsak ponedeljek in četrtek ob 20. urti zvezter v rudeči sobi Narodnega doma. — Na Andrejevem sejmu v Celju se poskuša izvrševati tavline po trgovcu Jožefu Kramer in Urša Freisitzer. V Dobovičnikov trgovini so jih pa ujeli. Tedni ste prejeli pred okrožnim sodčem Kramer 4, Freisitzer pa 6 mesecev težke je dober tobak, ki ga pridevemo doma pa ga ne vidimo v prometu? Ali bi ne kazalo preti od besed pri deljanju in sprostiti vprašanje tobačnih razmer tam, kjer bi lahko vladni organi spregovorili odločilno besed? Menimo, da bi bil to edini izhod iz nezaslužene in neutemeljene stike, v kateri se nahaja kadic!

— Slika kraljice Marie za šolo. — Prosvetni minister je odredil, da si maramo vse sole navabiti sliko Nj. Vel. kraljice Marije, ki je delo akademičnega slikarja Tomislava Krizmanca.

— Malomarno poštno poslovanje. — Ljubljanski trgovci nam poročajo: Pred par meseci sem postal zavitek konfekcije načrnikov v Južno Srbijo. Ker je bilo čez mesec dni ne denarja za blago, ne pošiljanje nazaj, sem paket reklamiral. A milivo je zopet mesec dni, da se priromala pošiljka nazaj v Ljubljano. Plačali sem moro poštno za nazaj in po nemarnosti poštne uradnikov še čez 100 K ležnine. A povedati moram tudi, da je bila vsečna paketa vse umičena od — misli, ki so si bile naparile v pošiljke udobno ležišče. Posliko pa sem sicer sprijel nazaj, a obenem za-

uteval, da mi poštna uprava skledo povrne, kar znača znamo vsoto. Tako tripi občutno škodo občinstvo kakor tudi poštna uprava sama zaradi poštna brezbrinosti in malomarnosti. Kontrola takih enakih poštnih uradov po onih krajin

Odsoba glasovitega vložnika Cvorka. Pred zagreb, sodiščem se je vršila te dni razprava proti glasovitemu Ahmedu Cvorku, ki je užival sloves »kralja vložilca« v Zagrebu. Tekom zadnjih let je Ahmed izvršil nebroj vlomov in tativin, pri katerih je naropal za stotisoč dinarjev blaga. Bil je obojen na 15 let težke leče. Obojeno si je izprostil trdnevin rok za razmisljevanje rekoč, da ni zadovoljen s kaznijo.

Postipale hodnike! Prijejo nam: Zadnje noči je deloma pomrnilo, vseledi tega se je pripeljal več nesreč, da je pasant izpodrušil na hodnikih in so se poškodovali. Poškodovanci imajo pravico, da zahtevajo odškodnino od malomarnih posestnikov.

Beg iz kazništva. Pred kratkim sta pobegnila iz kazništva v justični palati kaznična Anžur in Trpić. Anžur bi bil moral iti drugi dan v mariborske zapore, da prestane 2 in pol letno ječo. Radi tega bega se je zagovarjal danes pažnik Rakov, ki je bil obojen, da je zakrivil bes radi zanemarjanja svoje službe. Pri obrovnavi se je ugotovilo, da ta pogreb ni bil ravno težek. Ključavnice so slabe tako, da je nekoč odprl neki kazničenec ključavnico z navadnim nožem. Tudi so silno obrabljene, ker so še vedno stare iz predvojne dobe. Nadzorstvo je sedal mnogo bolj pomnikljivo, ker je sedaj veliko manj pažnikov, kot jih je bilo prej in se je služba vršila lahko rednej. Zato se opravljala tudi služba večkrat proti predpisom. Poleg tega je pospešilo beg tudi ti, da so morali ostati zatruditi kuharji nekaj časa sami. In sicer med tem, ko gre pažnik po živila v shrambo. Na dvorišču pa stoji ob zidu lesena koča, s čeli strehe se lahko pride na zid. Ker se senat ni mogel uveriti da bi obojenc s svojo malomarnostjo pospešil beg kazničencev, je bil pažnik Albin Rakovs opršen.

Poneseni delavci. V opekarni Ivo Čaterja v Začetru pri Celju je podsal v imu plaz novice delavca Ivana Rezarja. Dobil je več poškod, zmečkal mu je tudi levo nogo in so za odpeljali v bolnično v Celle. — V tovarni klobukov Ščerša v Skofiji Luki si je obrezal delavec Franc Leban na stružnem stroju levo roko. — V tovarni polihitštva »Vintgar« v Gorjah pri Bledu se je uskal skenč Lorenc Janežič v gozdu v levo nogo, mizar Janez Ambrožič pa se je pri skrobelnem stroju obrezal po levem roku. Drvar Luke Zgaga se je vsekaj v gozdu pri Boh. Bistrici v levo goljen. Tovarni »Titans« v Kamniku je padel delavec Janez Štebi in si je nevarno poškodoval klete na desni roki. V tovarni upognjenega polihitštva Remec & Comp. v Duplici se je pomočnik Jože Juh težko obrzel z dijetom po levem roku.

V smrt radi nesrečne ljubezni. V Zagrebu je izvršila samorom 32 letna Jana Slabakova. Bila je v intimnih odnosih s krojaškim pomočnikom Slavkom Krsenecem, kar ni ostalo brez posledic. Krsenec je devojko kmalu zapustil, kar je slednji čas tako izrcu, da je skenčila izvršiti samorom. Izplila je večjo količino solne kisline in je v zakladni bolnici po težkih mukah kmalu izdihnila. Pred smrto je rodila 7 mesečno mrtvo dete.

Harry Laird v Mariboru. Na svojem potovanju se je kraligrad Harry Laird — po domače Nando Švelc — ustavljal tudi v Mariboru. Prišel je septembra meseca v mesto in si najel na Korosevčevi cesti sobo, v kateri se je nastanil kot »medicinac« Ostermann. Živel je zelo luksurijsko, sprejemal je večkrat obiske neke »stete« in končno je brez sledu izginil. Račun za stanovanje in oskrbo je naravno pozabil plačati. Kasneje je dolg plačala velikodušna teta. Dne 30. dec. pa je prišel Švelc v stanovanje strokovnega učitelja Poljanca in je vprašal za naslov nekega Olupa, ki je preje stanoval pri Poljancu. Ko je dobil

Drama v mornarskih blaznicih.

(Iz francoščine prevel dr. B.)

Pred nekaj leti sem imel priliko obiskati svojega prijatelja, doktorja Bonregarda v mornarskih blaznicah, ki se nahaja na otoku Rěš, tik ob morskem obrežju. Nikoli še nisem obiskal takega zavoda in priznati moram, da je to bilo prvič v zadnjih četrtih. Če boste prečitali to, kar sledi, boste lahko razumeli, zakaj sem prisegel, da ne bom nikoli več prestopil praga hiše blaznih.

Krasno pomladno jutro sem stopil z malega paroborda Collignyja, ki vozil med La Rochelle in reško obalo. Vrata sem za pot in čez dobrih dvajset minut sem prišel v blaznico. Obiskovalci so bili gotovo zelo redki v tem zavodu, ki je ležal ob obrežju oceana, kajti vratar se je zelo začudil in me je silno ujudno vedel v mali salon, ki je služil za govorilnico. Bil je celo takoj prijazen, da je šel javiti zdravniku moj prihod, toda ja je bil nujno zaposlen pri nekem bolniku in me proslil, naj malo počakam, ker me ne more takoj sprejeti.

Sedel sem za mizo, na kateri so ležale brošure in zdravniške revije in da si skrajšam čas, sem začel čitati. Prekinil pa me je majhen rjav možak, ki je nenadoma vstopil in me vprašal:

— Želite s kom govoriti?

— Da, sem odgovoril, z gospodom doktorem Bonregardom.

— Doktor je ta trenutek zaposlen in ne verjamem, da bo pred dobro uro prost. Ali si hočete morda v tem ogledati zavod?

naslov, je takoj poiskal Olupovo stanovanje, kjer se je predstavil služkinji kot medicinac Pavlekovič s pripono, da ga je poslal gospod Olup po dežni plašč in čepico. Nič hudega slučaja služkinja mu je navedene predmete res izročila. Kasneje je še izvedela, da je nasedla navadnemu slušparju.

TOLOVAJ ČARUGA. KDO DOBI NAGRADO 30.000 DIN ZA ČARUGINO GLAVO?

Kakor znano je ministrstvo notranjih del razpisalo 30.000 Din. nagrade za Čarugino glavo. Čarugo je prijet kot znano žandarmerijski narednik Stjepan Balatinc v družbi z orožnikoma Dleskom in Dronikom. Balatin sicer prvotno ni vedel, da je prijet glasovitega hajduka Čarugo, vendar je bil to rezultat vestnega neumornega in energičnega poizvedovanja. Radi tega bo nagrada podljena najbrže njemu. Poleg tega je že več občin vinkovskga, vukovarskega in županjskega okraja votiralo visoke nagrade Balatinu.

Zasiševanje Čaruginega pojdaša Kumotić ni podalo ničesar novega. Krmotič je mlad človek, rodom iz Lika in po poklicu gozdni delavec. S Čarugo se je seznanil na žagi v Andrijevih. Priznal je, da je aktivno sodeloval pri razbojniških napadih v Gunji, Ivankovu in Tompojevih. Čarugo je slikal kot strašnega človeka, ki se ga je bala celo družba. Do sedaj so orožniki prijeti še štiri člane Čarugine tolpe: Dragu Kovačevića, Nikola Prpića in Luko Šulentiča. Ime četrtega razbojnika je ostalo v tajnosti.

ČARUGOVI TOVARIŠI SE SAMI JAVLJAJO.

Osješkim oblastem se je včeraj 15. tm. prijavil Stjepan Šikić, ki je izjavil, da je bil dalje član Čarugine družbe. Iz časopisa je zaznalo, da je Čarugo prijet in v strahu, da ga ne bi prišli iskat orožniki, se je sam javil oblastim.

Pri včerajšnjem zasiševanju je Čaruga priznal, da je izvršil v Liki roparski napad na Amerikanca Toma Stankovića. Ponoči je vdrl v njegovo hišo ter je Stankoviću in njegovemu sinu ugrabil 300 dolilarjev in 7000 Din. — Interesантно je bilo srečanje Čaruge s svojim starim očetom Prokopijem. Srečanje je bilo zelo pretresljivo in je Čarugo vidno ganilo. V tem momentu je bil sin in ne hajduk. Oče Čaruge je slaboten starček, ki so mu leta upognili hrbet in poleg tega je še gluhi. Po zatrdu Čaruge je bil tudi slaboumen. Siromak mnogo trpi od svoje žene, moje mačke, ki izrablja njegovo s'abot in je popolnoma zagospodovala v hiši. To je eden glavnih razlogov, ki so me odgnali od hiše, tako je izjavil Čaruga in se zmisli. Dalje ni hotel govoriti...

ARETIRANI ČLANI ČARUGINE DRUŽBE

Do sedaj je razen harambaša Čaruge prijetih tudi osem članov njegove tolpe. Večina njih je rodom iz Like in po poklicu so gozdni delavci. Aretirani so slednji: Marko Drezgič, vpokojeni orožnik, Matko Krmpotić, 29-letni gozdni delavec. Dragutin Kovačević, 25-letni poslovodja na žagi v Andrijevih; Pavel Prnić 24-letni gozdni delavec. Nikola Prpić (brat prejšnjega), 33-letni gozdni delavec. Luka Šulentič, 28-letni gozdni delavec. Nikola Milje, 21-letni kmetovalec in Stjepan Šikić.

Pričvenile.

— Najdena je bila črna torbica. Dobi se nazaj v upravnosti »Slov. Naroda«.

Spominjajte se .Družbe sv. Cirila in Metoda“!

Odgovoril sem mu, da bi mi bilo to prav prijetno in odšla sva iz maiega salona.

— Jaz sem tudi zdravnik, asistent v zavodu, je dejal moj spremjevalec: natančno poznam metodo doktorja Bonregarda, saj sem njegov glavni surudnik.

V spremstvu tega izbornega vodnika sem prehodil vse zanimive dele zavoda. Večina bolnikov je uživala v hospitalu precejšnjo svobodo: dovoljeno je bilo sprehajati se po parku, ki ga je bil nalač zanje pripravil doktor Bonregard.

— Poglejte, mi je dejal asistent in mi pokazal s prstom moža, ki je sedel na klopi; to je eden najnevarnejših norcev v zavodu.

— Res? sem dejal; človek ne bi mislil.

— Gotovo da ne, toda zmanjost moti pred vsem pri osebah, ki so b'azne. Tako je bila na primer tu mlada žena, katere ubogljivost in ponisnost jo je napravila najbolj priljubljeno v vsem zavodu. Toda neki dan si je nistačila nož v prezera vrat dvema drugima bolnicama.

— Ali ni nevarno, sem vprašal, da vse te blazne tako svobodne?

— To je naš sistem tukaj. Količer je mogoče, ravnamo z norci kot s pametnimi ljudmi. Na način marsikdo izmed njih pozabi na svojo bolezni in ozdravi. Naravnos so se dogodili slučaji, da so zloravnali svobodo, toda večinoma se obnašajo zelo dobro.

V pogovoru sva prišla do konca parka, pogledal sem na uro in dejal:

— Morda bi bil že čas, da se vrneva, kajti doktor naju gotovo že čaka ... — O ne! Mislim, da še ni prost,

Društvene vesti.

— Česká obec. Tuto soboto o 7% hod. výborová schize, a o 8% hod. schůzka členstva a rozdávání výroční zpráv. V nedelí odpoledne divadlo loutkové: Karšpárek dvorním loutkem. V soboto dne 25. ledna večer valná hromada v Národní domě.

— Kolo Jugosl. sester v Kranju, ki je za Božič obdarilo 65 siromašnih otrok in tukajšnjih gimnazijev s perilom, nogavicami, čevljem in topilimi jopicami, se tem potom najlepše zahvaljuje vsem darovalcem v Kranju in v Tržiču, ki so radovljivo prispevali za obdaritev. Hvaljen je obdar tudi vsem pozitivnemu gospemu ki so perilo krojile ali šivale. Vsem ki ste pomagli za veselje tremotev v revnih hišah, nai bodo v plačlu radostna otroška lica! — Obdaritev revne dece po deželi se ni zaključeno radi odsočnosti naših posvejenic v odbornic. Nadaljuje se v januarju. — Odbor Koča jug. sester v Kranju.

— Narodna Čitalnica v Sp. Šiškijava, da priredi društ. dramski odsek v dvočasni Valjavca dne 19. in 20. tm. drama »Spavaj moja dekle« na kar opozarja odbor slavno občinstvo. Začetek vsakokrat ob 20. zvečer. Vs. opornice so v predprodaji v trgovini »Tušare«.

— Srpska pravoslavna crkvena opština v Celju prireduje 26. i 27. jan. 1924. u korist zidanja svoje crkve Sveti Savu s besedu na ovim rasporedom: 27. jan. 1924. u 21. čas: v velikoj dvorani hotela Union koncert s igrankom. Ulažnina po osobi 20 D. za porodicu 30 din in dobrovoljni priloži. 27. jan. u 11. časova v velikoj dvorani Nar. doma: Proslava Sv. Save. Vodosvečenje, rezanje slavskog goča, deklamacijama i prigodnim govorom na koju ima očitno čast pozvati vas. — Pri koncertu sodelujejo: mariborski vlaški simfonični orkester, ga. Paul Lovšetova, koncertna in opera pevka in gosp. Karen Sancin, violinistički virtuozi. — Pri klavirju: gospa Mirca Sancin.

— Zvezde blagajnčnih zdravnikov za Slovenski občni zbor bo v nedelji dne 20. jan. 1924. ob trečini na 11. dop. v srebrni dvorani hotela Union. Dnevni red: 1.) Počelo odbora; 2) Poročilo revizorjev; 3) Volitev novega odbora; 4) Razgovor o socialnem zavarovanju in OUZD; 5) Službenosti. — Polnoštivina udležiba najma.

Odbor.

Razgled na slovanskem svetu.

VESTI IZ RUSIJE.

Rdeča armada proti Zinovjevu in Kamencu. Trockij je pričel v »Pravdu« novo nismo, v katerem ostra namada Kamencu, Zinovjevu in Stalinu. Očita jim, da so provokatorji, ki hočajo namenom razbiti komunistično stranko. To stališče so zavzelo tudi vse vojne akademije, vojaške šole, politične organizacije v rdeči armadi in spletu vseh faktorjev, ki izražajo voljo in naziranje boljše oborožene sile. Trockij je namreč v armadi zelo popularen in zato ga noče pustiti na cedilu ne glede na to, da tako ostro nastopa proti ostalim komunističnim voditeljem. Zanimivo je, da je dobil Trockij za svoje vedenje od stranke nekdanega nezadovoljstva.

— Razglasitev vodnika. — Eden največjih in najlepših filmov, kar jih je izdelala svetovnoznamena francoska filmska tvrdka Pathé Frères. Naslednji vlog je najznamenitejši francoski igralci kakor Jullia Bruns, Arnold Daly in Renée Pagan. Režija in scenarija prవrstna, baina, oprema razkošna, toalete iz prvih pariških modnih salonov. Dejanje samo vseskozi napetozanimivo. Ta umotovljeni tri dele, katerih prvi: »Telefonski klic« se predvaja od četrtka do nedelje 20. jan. v »KINO TIVOLI«. Pri večernih predstavah godba Dravskih divizij. Ne zamuditi!

Najnovjša poročila.

STALIŠČE MINISTRA ZUNANJIH DEL DR. NINČIĆA OMAJANO.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Po informacijah iz krogov, ki stoejo zelo bližu ministrskega predsednika Pašića, je smatrali stališče ministra zunanjih del, dr. Ninčića, za omajano. Ninčić izvede samo sporazum z Italijo, na kar poda svojo demisijo. To se zgodi v prvi polovici meseca februarja. Kot njegovih naslednikov se imenujejo razni kandidati. Se pred meseci je bil najresnejši kandidat za to mesto dr. Laza Marković. Njegova kandidatura ne prihaja več v poštev radi njegove znane afere s poslancem Rankovićem. — V ospredju je sedaj kandidatura nekega državnika, ki pa ni poslanec.

RAZMEJITEV MED ITALIJOM IN JUGOSLAVIJOM.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Definitivna razmejitev med Italijo in Jugoslavijo na črti Rateče-Reka se izvrši dne 20. t. m. Teža dne se sestrelja na Šasaku italijanska in jugoslovenska razmejitevna komisija na zadnjo konferenco. Na tej seji se definitivno določi meja na zapadu med našo kraljevino in Jugoslavijo. V kolikor bo že preje ugotovljena mejna črta izpremenjena, ni mogoče izvedeti, ker čuvajo merodajni krogi v tem oziru najstrožjo tajnost.

RADIČEVCI NAMERAVAJO ODITI V BEOGRAD.

— Beograd, 17. januarja. (Izv.) Iz Zagreba so došla poročila, da namerava vodstvo Radičeve stranke sklicati že te dni novo sejo, in sicer v ozirom na sporazum z Italijo. Na tej seji bo baje stavljen predlog, da Radičevci spremerne svojo dosedanje politiko in da koparativno odidejo v parlament, da bi tamkaj strmolagljivi vladili ter s tem preprečili sporazum z Italijo in izgubili Reke. Beogradski listi, ki priobčujejo to vest, smatrajo stvar kot velerosno.

To in ono.

PRI TODORU ALEKSANDROVU.

V eni zadnjih številk je priobčil angleški list »Times« razgovor svojega posebnega poročevalca z voditeljem makedonskih separatistov Todorom Aleksandrovom. Ko sem bil povabljen, piše poročevalec, da posem Aleksandrova, moram primetiti, da je bila moja prva misel o vsebini varnosti. V prošlosti si je Makedonija pridobila reputacijo banditizma in roparstva, k čemu je bričas podprtala tudi revolucionarna organizacija. Sedaj pa je uprav na nasprotno. Potoval sem okrog 100 milij z avtomobilom, na koncu in počasi po divnih gorskih krajih. Povod so seljaki trdili, da je banditezem in zločinstvo stvar prešlosti. Vendar pa so bile letni časi in ekonomski potovanja krive, da sem si globoko oddalnil, ko mi je nekega meglenega junta moji hladnokrvni spremjevalec zaščetal: sedaj boš videl starega. Takoj nato sem srečal Aleksandrov, visokega, zdravega in krepega 42 letnega moža v temnorjavni uniformi, ki jo nosi njegova organizacija. Srepe oči in usine, ki so v pogovoru več veseli, drugeče pa izražajo veliko strogo. Dolga črna brada in precej delikatne ruke. Popolna vojaška oprema, ki jo redko odloži. K stemi prislonjena vojaška puška in vse ostalo priča, da je Aleksandrov zares rojen borec in voditelj. Podzdravil me je v francoskih, ki jo je obvladel že poprej, govoril pa je v tem jeziku samo dvakrat, odkar je vstopil v organizacijo. Pričazno me je povabil, naj sedem in ko sem se radevuje odzval temu vabilu, sem si ogledal okolič in ugotovil, da se nahajam v preprosti, s slamo pokriti koči, kjer je samo ena soba, visoka kmaj tako, da se človek zvrnila in široka kakor 3 metri. V peči je plapolal ogenj in Aleksandrov mi je začel razlagati, zakaj živi to bujno, nevarno življenje. Pojasnil mi je položaj v Makedoniji na logu revolucionarne organizacije, ki je pripravljena pristati na vsako mednarodno amketno, saj smo doseže popolno neodvisnost Makedonije. Izjavil mi je tudi, da je makedonske zbirane doceljne neodvisno od Sofije ali od kateregakoli drugega zunanjega faktorja. Nato je spregovoril o načinu, kako

se vzdržuje makedonska organizacija in kakšno je njen razmerje do krajevnega prebivalstva. Noben vojak ni plačan. Običaj in oborožuje jih organizacija sama, prebivalstvo pa jim daje brezplačno hrano in stanovanje. Ljudstvo plačuje progressivo dohodinske davke, ki so namejeni edino le za orožje in obliko. Prebivalstvo smatra vzdrževanje organizacije za svojo dolžnost, kajti večina preprostih seljakov ne razume dobro te borbice za svobodo, pač pa se dobro zaveda, kie so njeni interesi. Organizacija prinaša ljudstvu mnogo koristi. Ona ima svojo sodno oblast, ki jo prebivalstvo boji čeni in upošteva, kakor pa srbska ali grška sodišča. Ima tudi zelo strog kodeks morale za vse svoje člane in nemoralnost v besedi ali dejanju se kruto kaznuje. Poleg zadržanja banditizma je organizacija uvedla reforme, ki imajo namen zboljšati vse živilenske razmere. Zelo se zanima za pravilno ureditve rodbinskega življenja. Skrbno sledi za razmerjem med gospodarji in delavci in nedavno je bilo rešeno zelo važno vprašanje glede tobčne industrije. Tudi agrarna reforma spada v njen kompetenco. To je dokaj, da se organizacija poleg revolucionarnih načinov peča tudi z drugimi praktičnimi problemi. Ustanovljena na demokratičnih principijih odvisna samo od podpore, ki jo dobiva od seljakov. Tudi premožnejši sloji centra njen obštvi in Aleksandrov po vsej pravici trdi, da je organizacija prebivalstvo in prebivalstvo organizacija. Članji se odlikujejo z vzorno disciplino, zvestobo in idealizmom. Aleksandrov deluje z vsemi silami na to, da bi dobila organizacija officialne akreditirane predstavitev pri vseh evropskih vladeh. Toda že sedui, ko se to še ni zgodilo, imamo v osebi revolucionarne organizacije faktor, ki ga ne more preprečiti nobena, niti mala, niti velika evropska sila. Žimski dan se je bližal večeru in nastal je čas ločitve z Aleksandrovom. Pred nama je bila večerja, obstoječa iz pečene kokoši z rižem in lipovega čaja. Aleksandrov je jodel malo in kmalu je zavzel svojo običajno pozno – sedel je s prekrizanimi nogami, sklonil glavo nazaj, zaprl oči in stegnil roke nad ognjem. Izraz mračne

strogosti leži na njegovem obrazu in kdor je videl tega človeka le enkrat, je odnesel netušen vtis, da ima opraviti z izredno osebnostjo. Ves posej se mi je zdel kot sanje. Ali je mogoče, da eksistira takšna organizacija v dvajsetem stoletju? Prisotnost duha se mi je povrnila šele, ko sem stopil iz koče. Naletaval je sneg in komitaška četa je čakala pregleda. Njen veliknjak je odlikoval v nedavnom spopadu z oblastmi in Aleksandrov mu je pokoril komitaški red za zasluge. Komitaši so po vrsti pozdravili svojega voditelja. Nekaj minut pozneje sem odšel s svojim manj premstvom. Aleksandrov me je spremljal in ko svá se na razpotju poslovila, mi je dejal, da gre v oddaljeno selo kjer bo nadaljevati svoje delo za gesio: Makedonija za Makedonijo! — Čudno je, da se angloščasopisje v zadnjem času tako zelo zanima za Todora Aleksandrova, mnogo bolj kakor na primer za Radica. Sicer pa sta si Radić in Aleksandrov v enem podobna, da oba rada govorita in da svojih barv nikdar ne devljetna na tehnico. Zato so tudi njih izjave navadno take, da bijejo v obraz resnici in tudi logiki.

BODOČNOST ŠPANSKE AMERIKE.

Južna Amerika je vsa španska, izvzemši Brazilijo, ki je portugalska. Imamo torej tri Amerike: 1. angleško (Zedinjene države, Canada itd.), 2. portugalsko (Brazilijo), 3. špansko (20 republik od Mehika do Argentine). Nazadovanje španske Amerike napram ostalim dvem se kaže v treh glavnih točkah:

1. Medtem, ko je v teku zadnjih stotirih let, bolje rečeno zadnjih 125 let naraslo prebivalstvo Zedinjenih držav od 5 na 112 milijonov in Brazilije od 3 na 33 milijonov, se je ono španske Amerike dvignilo samo od 17 na 68 milijonov.

2. Med tem ko sta angleška in portugalska Amerika zelo povečale svoje ozemlje na račun španske Amerike (izvzemši Alasko), je slednja na mirem način ali s silo izgubila površje več kot 3 milijonov kvadratnih kilometrov, to se pravi šestkratno.

3. Španski svet, ki je bil nekdaj tako mogočen na Tihem Oceansu in na Južnem Atlantiku, je izgubil ves svoj vpliv, česarovo več kot četrtna obrežja Pacifika spada k španski Ameriki.

Razen teh dejstev jih je pa še celia vrsta drugih, ki kažejo, da ni dosti upanja za

bodoči dvig španske Amerike; med drugimi je treba omeniti slediča, ki so važna:

Med tem, ko so Zedinjene države in Brazilija dobro organizirane države z izrazito vladno in glavnim mestom, ekspanzivni idealom in natancno določeno politiko, je španska Amerika telo brez hrbitenice, ki nima niti skupnega glavnega mesta, niti skupne vlade, niti ekspanzivnega ideala. Res je, da so med njimi države, ki procvitajo, kot n. pr. Argentina, toda na drugi strani je celo vrsta držav, ki so čisto pod tujim vplivom (dominkanska republika, šest srednjameriških republik in celo Kubo). Zedinjene države, ki niso niti eno četrtno tako gosto naseljene kot Evropa, začenjajo pošljati izseljence v amazonsko pokrajino, ki je zelo slab po poznam celo južni Američani sami. Najboljša mladina španske Amerike ne prihaja več študirat v Evropo, temveč počiva na sole in univerze v Zedinjenih državah.

Ce pogledamo kartu Južne Amerike, vidimo, da bo država, ki bo gospodovala nad amazonsko nizino, obvladal tudi ostale. To je pa ravno Brazilijo. Zanimivo je, da je dva milijona Nemcev proslo za potne liste v Južno Ameriko in tamšnji prebivalci so že vzemirjeni radi tega, ker se bojijo konkurenco te invazije. Vselej tega se hočejo posebno španske države zdržati med seboj in takozv. panhispanizem se živahnemu obrazu. Prav tako raznovrstni so tudi ročaji dežnikov. Neštetno vrstih je in vse so bizarni po barv in po obliki. Po novi modi mora biti državni kratek in debel. Drobni in tenki dežniksi so izginili popolnoma. Kapričljanske ženske imajo namesto urezapestnice zapestnic s zrcalom. Kakor prej ura na zapestju je zdaj zrcalce in lepotici ni treba odprieti torbice, iskat po njej zrcalce, da vidli, če je njen frizer v redu ali Še mi kak kocik zlezel na nepravo mesto. Treba je samo, da privzigne malo roko in se skoraj neopazeno ogleda v zrcalu na zapestju svoj obrázec. Najraznovrstnejše so pa ročne torbice, ki so lahko iz najfinješega usnja, iz kineske svile, iz moera, žameta; prav tako raznovrstne so oblike kakor tudi cene od pravljeno dragih do dostopnih tudi navadnim zemljankam.

* Moda. Elegantno ženstvo v velikih mestih tekmuje sedaj z uhani, ki so prišli v pravo manjšo. Priznati je res treba, da podajajo uhanji lepoti obraza nekaj posebnega posebno če je uho pokriti z lasmi in se pod lasmi leskeče lep brillant. Elegantno ženstvo pa, da uhani harmonirajo z obliko zato so prišli v modo uhani, ki niso večne vrednosti, so pa originalni. Morenji so dolgi uhani raznih vrst in barv, ki so pristopni tudi manj premožnemu ženstvu in ki so vendar lep okrasek ženskega obrazu. Prav tako raznovrstni so tudi ročaji dežnikov. Neštetno vrstih je in vse so bizarni po barv in po obliki. Po novi modi mora biti državni kratek in debel. Drobni in tenki dežniksi so izginili popolnoma. Kapričljanske ženske imajo namesto urezapestnice zapestnic s zrcalom. Kakor prej ura na zapestju je zdaj zrcalce in lepotici ni treba odprieti torbice, iskat po njej zrcalce, da vidli, če je njen frizer v redu ali Še mi kak kocik zlezel na nepravo mesto. Treba je samo, da privzigne malo roko in se skoraj neopazeno ogleda v zrcalu na zapestju svoj obrázec. Najraznovrstnejše so pa ročne torbice, ki so lahko iz najfinješega usnja, iz kineske svile, iz moera, žameta; prav tako raznovrstne so oblike kakor tudi cene od pravljeno dragih do dostopnih tudi navadnim zemljankam.

* Prvi pisalni stroj v Vatikanu. Vatikan napreduje. Z novim letom je prišel v Vatikan slovenski prvi pisalni stroj. Doslej so imeli navado, da so vse akti in druge stvari prepisovali z roko. Pa ne sme se mislati, da je morda Vatikan kupil ta stroj, marveč neka nemška tvrdka ga je podarila nekemu vatikanskemu dostenanstveniku, kateri ga je dal sedaj pisarnam na razpolago.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOLEMŠEK
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

Cena malih oglašev
vsaka beseda
50 para — Najmanje
pa Din 5 —

Obleke na obroke
izdelujem po meri in pre-
vzamem v delo čepice. —
Se priporočam F. Hren,
krojač, Štepanja vas pri
Ljubljani. 405

Harmoniko-
igralcu pozor!
V zalogi imam vsako-
vrstne harmonike, kro-
matične in diatonične. —
Harmonike tudi poprav-
ljajo in uglasujem. — Jo-
žef Jezernik, Kotredž, Zagorje ob Savi. 407

Pošten najditelj
dne 8. t. m. zvezčer na
poti — pošta, Prešernova
Stritarjeva ulica — iz-
gubljene srebrne »Tula«
cigaretne doze, naj vrne
istotno nagradu in upravi
»Slov. Narod«. — Po-
nudbe pod 447/448 na upravo
»Bodenst/447« na upravo
»Slov. Narod«. 472

Mesečna soba
(meblovana) s posebnim
vhodom in električno
razsvetljavo se takoj od-
sledi solidnemu gospodu. —
Vprašati je od 3. do 5.
popoldne. — Naslov po-
vne uprave »Slovenskega
Naroda«. 482

Hiša s trgovino
z mešanim blagom in več-
jem trgu na Štajerskem, po
ugodni ceni naprodaj. —
Ponudbe pod »Ugod-
no 357« na upravo »Slov.
Narod«. 473

Enonadstropna
hiša s kletmi
in skladisčem v Celju se
prodaja ali pa zamenja s
hišo na deželi. — Vec
pove Stanko Kosi, Sv.
Lorenz na Dravskem
polju. 476

Zaloga klavirjev
in pianinov
najboljših tovaren Bö-
sendorfer, Czarka, Ehr-
bar, Höglz, Schweigho-
fer, Originag, Stingl itd.
Tudi na obroke! — Jeri-
ca Hrabar, roj. Dolenc,
Ljubljana, Hilšerjeva ul.
st. 5. 30

Pozor! PEKARI!
Diamalt

tvornice Hauser in Sobot-
ka, Dunaj, Stadlau, pe-
karski sladni ekstrakt,
je najboljši pekarsko
sredstvo ter prekaš vse
ostale dosedanje nad-
mestke — Cuvajte se
sličnih potvor, naj bo
pršač ali tekočina! Za-
tevate samo originalni
»Diamalt! — Glavno za-
stonstvo za Jugoslavijo:
Edvard Dužanec, Stross-
maveriev ulica br. 10.
Zagreb 12/961

Razno

Za pisarno
se ilče ena večja ali dve
manjši sobi v sredini me-
sta, z električno razsvet-
ljivo in separativno vhod-
om. — Ponudbe z na-
vredno ceno pod »Januar
409« na Aloma Compagny,
Ljubljana. 409

Vizitke
priporoča

Narodna tiskarna

POLENOKA

po italijanskem načinu vsak PO-
NEDELJEK in PETEK v gostilni
»Leon« v Ljubljani, Kolodvorska
ulica 29. Prista dolenska in Šta-
jenska vina.

L. in F. Pogačnik.

Parketne deščice

iz slavenskega hrasta in
bukove dobavljam v vsaki mno-
žini najceneje

Jos. R. Puh, Ljubljana
Gradska ulica 22, Telef. 513

Išče se v Ljubljani
večji prostor
za damski
modni salon.

Odprt lokal v sredini mesta ali
2 sobi v I. nadst. Plačam dobro.
Pismene ponudbe pod »Večji-
2483« na Aloma Comp., Ljubljana.

Obstoječa lesna industrija

v enem glavnih mest Jugoslavije išče kot vodo podjetja samostojnega, v obdelavi lesa verziranega

strokovnjaka

ki bi se moral financijsno
udeležiti pri podjetju. Po-
nudbe pod širo »Lesna in-
dustrija« na Aloma Comp., Ljubljana.

Provizijski zastopniki naj se javijo!

Sprejemam dame in gospodine v praktičen pouk, v
svetu pružanja si za lastno rabo samostojno iz-
vrševanje vsekodnevne medne klobuke.

Nadaljnja pojasnila od 10 do 1. popoldne.

Modni salon za damske klobuke

Alojzija Vivod roj. Mozetič
LJUBLJANA, PRED ŠKOFIJO 21, II. NADST.

Večja zavarovalna družba

išče

generalnega zastopnika.

Reflekira se na večje trdke ali gospode, ki so v zava-
rovalni stroki verzirani. Ponudbe pod »EKSENCE«.

na Aloma Company, Ljubljana. 410

Inserirajte v „Slovenskem Narodu“!